

Parken framför den nya kvinnokliniken på MAS lyses upp av eftermiddagssolens sista gnistrande strålar och kylan smyger längs de frostbleka väggarna.

Det är november 1937, en vinande vind far genom de kala träden och får rutorna i de stora fönstren att darra. På andra våningen uppstår en hektisk, men organiserad, aktivitet när en kvinna hastigt körs till förlossningsrummet. Dämpat prat blandar sig med krystande ljud från den havande kvinnan, vars kropp rycker till varje gång värkarna sätter in. Sammandragningarna kommer stötvis och hennes blick irrar runt på de vita väggarna. Barnmorskans vaksamma ögon följer noga utvecklingen, medan hon lugnt ger sina order. Det vita nymanglade förklädet prasslar mot den blåa uniformen, när hon snabbt sköljer händerna i ett fat, som står på ett stativ bredvid bänken. Sedan tar hon en handduk, torkar bort svetten från kvinnans panna och säger tröstande:

- Nu skall fru Olsson bara ta det lugnt. Det skall nog gå bra.

Ulla nickar mot henne med ett snett ansträngt leende. Värkarna far genom henne, hon stönar högljutt och under en kort stund blir allting suddigt. Snälla, låt det gå fort... Och låt det bli en pojke denna gång. Pär vill ju så gärna ha en pojke.

- Nu får fru Olsson ta i ordentligt.

Barnmorskans manande röst väcker personalen, som rör sig friktionsfritt mellan varandra, medan de gör sig beredda på den förestående födseln. Ett biträde tar fram handdukar, medan en annan lägger fram saxen till att klippa av navelsträngen.

- En gång till, säger barnmorskan uppmuntrande.

Ulla krystar och tar i allt vad hon orkar. En gång, två gånger, och det känns som om underlivet sprängs när det öppnar sig. Svetten forsar nerför pannan och hon famlar desperat efter någonting att hålla tag i. Någonstans långt borta förnimmer hon barnmorskans lugnande röst:

- En gång till så har vi det.

Med van hand greppar hon tag om barnets huvud och hjälper det lilla knytet ut i sin nya värld. Navelsträngen klipps av och ett enkelt stödförband läggs snabbt runt barnets midja.

- Gratulerar! Det blev en pojke, säger barnmorskan glatt.

Den lilla skriker högljutt och viftar stelt med de små armarna, när barnmorskan nödtorftigt torkar honom med en handduk.

- Och liv är det i den lilla krabaten, säger hon och lägger pojken på Ullas bröst.

Ett lyckligt moderligt leende sprider sig i Ullas ansikte och smärtan faller i glömska. Hon trycker barnet in till sig och kysser honom, medan lyckokänslorna strömmar genom hennes kropp. En pojke, nu blir Pär glad. Den lilla handen hittar hennes pekfinger och håller ett krampaktigt grepp, medan huvudet instinktivt söker efter bröstvårtan.

- Här tvättar vi oss först, innan vi äter, säger barnmorskan och skrattar.

Pojken sprattlar ivrigt när han överlämnas till ett ungt biträde, som med van hand låter tvättilappen glida över den skära kroppen. Vid hans högra öga sitter en liten varskorpa, som hon försöker ta bort med snibben på tvättilappen. Hon lyfter försiktigt på ögonlocket, och det är som om hela världen stannar upp. Ilningar forsar genom hennes kropp och hjärtat hamrar i bröstet. Hon samlar sig och tittar en gång till, men det är sant. Det finns

bara ett tomt hål. Med darrande hand öppnar hon det andra ögonlocket. Även där är det tomt, på nära en liten rund bit som skulle ha utvecklats till ett öga. Under några sekunder står hon handlingsförlamad, och långt borta hör hon barnmorskan glatt säga till Ulla:

- Det gick ju bra denna gång också.

Bitrådet ger tecken åt barnmorskan och en ruvande tystnad lägger sig i rummet. Av deras lågmälda prat förstår resten av personalen att någonting har gått gale.

Barnmorskan tvekar och rättar till hättan, innan hon återvänder till Ulla. Underläppen vibrerar lätt och hon har svårt att forma orden när hon berättar att barnet är född utan ögon. Hon har aldrig varit med om något liknande och skakar rejält när hon tar den nyblivna mammans hand.

Född utan ögon! Tusen tankar far genom Ullas huvud och det hela känns som en ond dröm. Svetten tränger fram som små pärlor på hennes panna, som delvis täcks av det ljusa håret och hon befinner sig i ett chockartat tillstånd. Hur är det möjligt? Vad har hon gjort för fel? Och hur skall de klara av ett blint barn? Hur skall de... och vad skall Pär säga?... och grannarna. Funderingarna irrar förvirrat, men hon försöker samla sig när någon säger:

- Er man har kommit.

Pär, som är framgångsrik försäljare på American Shoe Companys filialkontor i Malmö, hade suttit i möte med folk från huvudkontoret i Örebro, när de ringde från KK. I ett nafs hade han kastat sig i bilen och står nu med andan i halsen och en blomsterbukett i handen, utanför dörren. Hjärtat hamrar av glädje när han öppnar och möter sin hustrus tårfyllda ögon.

* * * *

Skvallrat har gått som en löpeld och hemkomsten till den nybyggda villan i Husie, strax utanför Malmö, är hemsk. Bygatan är tom, fönstren stängda, men det tisslas och tasslas bakom gardinerna. Nyfikna ögon följer Ulla, från det hon stiger ur bilen tills hon försvinner in genom dörren, och åsikterna är många.

- Stackars föräldrar!

- Det hade varit bättre om pojken hade fått dö.

- Hur skall ett sådant lyte klara sig.

- Guds vägar är ibland en gåta för mänskligheten. Jag ger dig härmed namnet Rune. Må Herren stå dig bi resten av livet, säger prästen, och låter varsamt den blöta handen glida över den skrikande pojkens kala hjässa.

För Ulla är dopet en lång plåga. Endast de närmaste är inbjudna och den där sanna känslan av lycka infinner sig aldrig. Tankarna gnager fortfarande och hela tiden tycker hon sig se de där anklagande blickarna, en känsla som skapar virriga tankar. Ett tag funderar hon till och med på att ta både sig själv och det lilla gossebarnet av dagar.

Pär, som i sina mörkaste stunder också tänker hemska tankar, är dock ett stort stöd och tillsammans lyckats de skapa en normal tillvaro, självklart anpassad till den lilla livliga krabaten, som ännu inte har förstått sitt handikapp. Hans livsmod är stort och efterhand som tiden går, blir nyfikenheten hans ständiga följeslagare. Lortig och kladdig lyckas han

åla sig in även i dem minsta otillgängliga skrymslen och när han börjar gå, tvingas Pär bygga ett staket runt huset, medan Ulla flyttar saker och ting allt högre upp på hyllorna.

System Ingrid älskar sin lillebror utöver alla gränser och pysslar om honom, som vore han en av hennes favoritdockor. Hon smeker den duniga hjässan, kramar försiktigt och kittlar hans mage så joddlande läten strömmar ur hans mun. Och när lekkamraterna kommer och hälsar på, får Rune agera "baby", en roll som han stormtrivs i. Flickorna tar deras roller på allvar och Rune myser när han får vare medelpunkten. De tunna små armarna famlar ivrigt i luften och man skulle nog kunna säga att han blir aningen bortskämd.

* * * *

Tiden går och även om man sällan pratar om det, ligger det dock en latent ängslan hos båda föräldrarna. Vad skall hända när han blir äldre? Frågan oroar och man gör allt man kan för att underlätta pojkens vardag, ett uppdrag som inte alltid är så enkelt. Rune far och flänger runt och titt som tätt hamnar han i situationer han inte bemästrar. Att ta sig upp i äpple- eller päronträden, som står längst bak i trädgården, är inga problem, men att ta sig ner igen är inte lika lätt. Hjälplost hänger han på de yttersta tunna grenarna, utan ett hum om hur långt det är ner till marken, men han vet att hjälpen alltid finns inom räckhåll. Familjen ger honom trygghet och bortsett från synen, och att han är en smula klen, utvecklas han som vilket barn som helst.

Trädgården, med sin gräsmatta, sina stenar, buskar, träd, lukter och ljud, är hans domäner. Där spankulerar han runt, får nya intryck och lärdomar och varje dag är ett äventyr som vidgar hans nyfikenhet. Att gräva i jorden tycker han är kul. Där hittar man ständigt nya skatter, fast de där dagmaskarna tycker han inte smakar speciellt bra.

* * * *

Året är 1942, Far har blivit inkallad, det är sommar, kristiden ligger tungt över Sverige och ransoneringarna och restriktionerna blir fler och fler. Jag skall snart fylla fem år och börjar bli medveten om att jag inte är som de andra barnen, något jag tycker är orättvisst. Tiden som har gått, har varit en period där jag har lärt mig skillnaden på hårt och mjukt, högt och lågt, plus kallt och varmt. Byrån i vardagsrummet är hård. Massiv ek, säger Mor. Precis som hennes två fina träpedestaler, där det brukade stå stora blomkrukor. De, pedestalererna alltså, står numera i säkert förvar i pannrummet, bredvid en massa andra sköra saker.

Det har tagit tid att införa ordningen som krävs när man har ett blint barn i hemmet, men numera åker stolarna in efter måltiderna, dörrarna stängs och inga saker lämnas lösa på golvet, där jag ivrigt tar mig fram, med ständiga blåmärken på hela kroppen.

Under de gångna åren har mitt handikapp engagerat många och ett otal tips och goda råd har lämnats av bekantskapskretsen. Predikanter, kloka gubbar, religiösa församlingar, örter, stenar som utför mirakel, listan på förslag är hur lång som helst och enligt "säkra"

källor är resultaten häpnadsväckande. Förklarade personer har blivit fullt friska, blinda har fått synen tillbaka, skalliga som återfår håret...

Med moderlig omtanke skyddar Mor mig från alla hänsynsfulla uppslag och många tolkar hennes agerande som högfärdighet, men egentligen är det bara en osäkerhet. I sin rädsla för att jag skall råka illa ut, bygger hon murar runt oss. Murar som blir allt högre och medverkar till att många vänner och bekanta drar sig undan.

Ibland retas jag med Mor och gömmer mig i buskagen, eller bakom husknuten. Där kryper jag ihop och väntar tålmodigt på att hon skall upptäcka att jag är borta. Jag vet att hennes vaksamma ögon hela tiden följer mig och det brukar inte gå lång tid förrän hon med "orolig" röst kallar på mig:

- Rune! Var är du... Rune vart har du tagit vägen?

Jag tycker det är spännande och svarar inte, men på något vis lyckas hon alltid hitta mitt gömställe!

En dag när jag har gömt mig i busken intill staketet, som vetter ut mot vägen, hör jag steg närma sig. De stannar till precis framför mig och jag känner igen rösterna på grannarna som bor en bit längre bort. Jag kryper ihop och känner mig väldigt hemlig, när jag lyssnar på deras snack. Den ena slänger iväg en spottloska, sparkar på staketet och konstaterar, att det är tur ingen av hans ungar har blivit en "sån där", som bor i vårt hus. Det är nästan så jag blir rädd. Har vi fått hyresgäster?

Vid kvällsmaten frågar jag Mor, men hon svarar undfallande:

- Det skall du inte bry dig om. Dom vet inte bättre.

Hennes beskydd och smittande övertygelse om att allting nog skall ordna sig, lugnar mig och jag glömmer snabbt bort det igen.

För att mitt handikapp inte skall vara så iögonfallande, har mina föräldrar köpt ett par mörka glasögon, som jag alltid bär när vi går bort. Det väcker en del uppmärksamhet och det fnissas och viskas, men när Mor hastigt vänder sig, blir det alldeles tyst.

När Far har permis åker vi till Röstånga för att hälsa på mormor, som inte längre är så pigg och kry. Morfar dog när jag var tre år och det är inte många djur kvar på torpet, men jag tycker ändå att det är ett rent äventyr att komma dit. Flugorna surrar runt huvudet när vi går genom stallet, där korna råmar högljutt i sina bås. Det skrämmer mig lite och jag håller alltid ett stadigt grepp i Mors hand. En gång smekte jag en ko över dess mjuka päls, la huvudet mot den varma hud och kunde höra hjärtat banka.

Längst bort i stallet står det hästar, men dem är jag rädda för. Alla utom Tobias, som har varit på gården sedan han var föl. Nu är han gammal och snäll, säger Mor, men jag håller mig ändå alltid på behörigt avstånd.

På söndagarna går vi i kyrkan. Nybadad, vattenkammad och med fina nystrukna kläder på, tar jag emot Mors förmaningar. Hälsa artigt på prästen, avbryta inte när vuxna pratar, sjung inte för högt, men framförallt peta inte näsan, manglas om och om igen på vägen dit. När vi kommer in känner jag genast den högtidliga stämningen. Det pratas lågt, fötter skrapar mot det kalla stengolvet och undertryckta hostningslåten hörs lite överallt. När kantorn sätter igång svävar tonerna från orgelns pipor runt mitt huvud. Det låter sagolikt

underbart och jag vill bara brista ut i sång, men Mors förmanande ord dämpar min entusiasm.

Budskapet om Herren, eller Gud, som de också kallar honom, har fångat mitt intresse. Han är skaparen av allting och bor i himlen, fast han finns överallt, sägs det. Jag har lite svårt att få det till att gå ihop och en gång, när Mor stod och pratade med prästen, "glömde" jag löftet om att inte avbryta när vuxna pratar. Mitt i samtalet drog jag i hans kappa och undrade om inte jag kunde få växla några ord med "han där" Gud. Min besvikelse var stor när jag fick reda på att det inte gick. Och inte blev det bättre när jag frågade efter sonen Jesus. Jag menar, han om någon borde vara tillgänglig. Människorna vill ju ha honom här på jorden och då tycker jag inte att det fanns någon anledning att flytta till himlen. Jag envisades ett tag, men ett kraftigt ryck och en förmaning från Mor, fick mig på andra tankar, åtminstone för stunden. Frågorna hopar sig i mitt inre och eftersom Gud kan och vet allting, måste det vara han som kan ge mig svar.

Söndag efter söndag sitter jag och knäppar händerna hårt, så som Mor har sagt man skall göra. Jag sitter nära henne och hör hur lågmält, men intensivt, hon ber. Ibland får jag nästan känslan att hon förväntar sig ett under av något slag.

Efter kyrkan går vi till söndagsskolan. Bland de andra barnen gör jag inte mycket väsen av mig och medan de leker stannar jag alltid i närheten av Mor eller Ingrid.

Annat är det när det är dags att sjunga. Det hörs tydligt när jag ger utlopp för min musikalitet och en dag upptäcker fröken Ivarsson, som är föreståndare, mitt intresse.

- Kanske Rune har lust att prova pianot?

Jag nickar ivrigt och darrar av spänning första gången jag sitter framför instrumentet. Jag låter mina små fingrar smeka över tangenterna. Den glatta ytan känns behaglig och jag slår försiktigt an en ton. Det låter fantastiskt tycker jag och fortsätter. Mor uppmuntrar och varje söndag, när de andra barnen har gått, får jag lov att spela en stund. Fröken Ivarsson visar mig och snart börjar ljudet av de olika tonerna etsa sig fast i mitt minne. Jag får inte nog och med nerböjt huvud nästlar jag mig fram på tangenterna, oåtkomlig i musiken. Kunskaperna överförs så småningom till ett dragspel, som Far har med en dag då han kommer hem på permis och nu väcks mitt intresse för allvar. Dragspelet blir min ögonsten och jag tränar ihärdigt. Låtarna lär jag vid att lyssna till den trave 78-or vi har till vevgrammofonen, som också är en av mina favoritleksaker. Utan att veta vad noter, tempus eller arrangemang är för någonting, och uppmuntrad av båda mina föräldrar, övar jag dagligen.

Tiden rinner iväg och för varje dag som går utvecklas mina olika sinnen. Hörsel- och luktsinnet har blivit min vägledning och fingrarna mina ögon. Jag har lärt mig att varje tillfälle har sina speciella egenskaper och kan enkelt urskilja naturen omkring mig. En ojämn mark, stenig eller sandig, ett hjulspår, mossa, gräs eller barr, allting har sitt eget sätt att berätta. Speciellt gillar jag fåglarnas läten. De fascinerar mig och jag kan sitta i timmar och bara lyssna på deras underbara drillande. Det är som om de pratar till mig och jag svarar tillbaks.

Även mjölkbudet, posten, grannarnas röster och barnen som lekar dunk, eller pjätt som man säger i Malmö, på tomten tvärs över vägen, känner jag igen. Deras glada skratt och skrån när de jagar varandra får det att sticka till i min kropp. Jag vet ju att jag inte är som dem och den där förbannade känslan av att stå utanför infinner sig varje gång jag hör hur roligt de har.

Ingrid försöker få mig att delta i deras lekar, men hur kul är det att famla runt som en yr höna, ända tills de andra tycker det börjar bli tråkigt? Nej, att leka "normala" lekar är inget för mig. Och deras snack. De pratar om dagen, som skapas av solen, som är stor, rund och röd och svävar på himlen! Det enda jag känner är värmen, och den irriterar mig oftast. Och natten, då månen lyser och stjärnorna blinkar som små diamanter. Min högsta önskan är att få bara en liten skymt av härligheten.

Du lever i mörker, säger några, och kanske har de rätt. Fast vad är mörker? Istället för att stå där och höra de andra barnens fnissande, undviker jag de där "normallekarna" och ägnar istället tiden åt att utforska livet runt om i trädgården. Den består fortfarande av gåtor och mysterier och utifrån ljud, lukt och former bygger jag min egen lilla värld. I den kan den minsta händelse omvandlas till något stort och dramatiskt, och det är alltid jag som räddar situationen.

På kvällarna läser Mor högt. Barn älskar ju sagor, men för mig är det inte så. Trots en berättarförmåga utöver det vanliga, lyckas hon aldrig fånga mitt intresse. Jag har svårt att hitta bilden av förgyllda tinnar, troll, häxor, drakar, prinsar och prinsessor och har mest tråkigt. Det säger jag förstås inte till henne, utan ligger snällt och lyssnar för att inte göra henne ledsen. Ibland kan det kännas lite skälvande, speciellt när hon berättar om häxorna, men jag vet ju att det alltid slutar med att prinsen kommer och räddar situationen i sista stund. Sedan gifter de sig och får halva kungariket.

* * * *

Årstiderna skiftar, men bäst är det om våren när naturen vaknar. Då doftar det plöjda marker, den hårda vinden mojar och blir ödmjuk, och jag är i mitt esse. Dofterna och ljuden växer fram, det svirrar, surrar och piper i varenda liten vrå och min nyfikenhet tar åter fart. Händelser, ljud och dofter delar in dagen i timmar och nyanser i de vuxnas språk talar om vilken sinnesstämning som är aktuell. Jag har också lärt att livet, i olika former, är trolskt och oerhört stort, men också gäckande. Ibland kan jag bli förvirrad, men envisas, vilket ger mig ytterligare lärdomar.

När hösten anländer, dör dofterna och fåglarnas sång långsamt bort, löven singlar torra och prasslande till marken, vinden blir aggressiv och de nakna träden och buskarna får ett annat ljud. Höstregnet sätter in, barnens lek på tom-ten mitt emot upphör och det ligger en nästan vemodig stämning i luften.

Sedan tar kylan över och snön täcker marken. Det viner, knakar och frasar överallt och alla mina kännetecken suddas bort. Då infinner sig en tomhetskänsla och jag håller mig

mestadels inomhus. Ibland händer det att Ingrid och jag bygger en snögubbe eller åker pulka nerför backen, som ligger borta vid kyrkan. Det tycker jag är roligt. Mindre kul är det förstås när de andra barnen kaster snöbollar och ropar glåpord efter mig.

- Blindlyte, blindlyte... Rune är...

Ingrid försvarar mig alltid efter bästa förmåga, men i regel är de så många att det är lönlöst.

Åren går och församlingsassistenten, och många med henne, undrar om det inte snart är dags att jag börjar skolan? Att jag skall gå i en vanlig skola är helt uteslutet och Far tycker det är för tidigt att skicka upp mig till Stockholm, där landets enda blindskola ligger.

Själv tänker jag inte så mycket över det förrän en kväll i augusti. Far är hemma på permis och vi har gått och lagt oss, när ämnet åter blir aktuellt. Det pratas tyst, Far tvekar fortfarande, men Mor, som aldrig själv fick möjligheten till en utbildning envisas:

- Det är den enda chans pojken har för att kunna klara sig, viskar hon.

Dörren står på glänt och jag ligger helt orörlig och lyssnar. Jag tycker inte om det jag hör, men något inom mig säger att hon har rätt. Skall jag lyckas i livet, måste jag lära läsa och skriva, precis som Ingrid. Samtidigt kan jag inte föreställa mig en värld utan familjen, som ger mig trygga ramar att leva i. Och Stock-holm ligger ju så oändligt långt borta har jag hört. Våndan kryper sakta in under täcket och ini min kropp när jag inser att det är oundvikligt. Förr eller senare måste jag lämna omgivningarna, där jag känner varje liten vrå, tuva, ljud och lukt.

* * * *

Vi står på stationen i Malmö, redo att ta avsked. Jag håller resväskan och den nya nallen tätt intill kroppen. Tåget närmar sig gnisslande, skrikande bromsar överröstar vårt snack och vagnarnas buffertar stöter mot varandra. Mor drar mig skyndsamt tillbaka, jag trycker mig in till henne och känner tydliga pulserande slag från hennes bröst. Plötsligt börjar min kropp darra och under några kvalfulla minuter, som jag aldrig glömmer, infinner sig en oro för allt det nya som väntar. Ingrids framgångar i skolan och långa pratstunder med Mor och Far har visserligen gett mig insikten i nyttan av kunskap, men att separeras från stommen i mitt liv gör mig kluven i frågan.

Tåget stannar till, dörrarna slås upp och det uppstår en livlig aktivitet omkring oss. Mor släpper sitt grepp, böjer sig fram och ger mig en kyss på kinden. Tårarna pressar på, men jag vill inte göra henne mera ledsen än hon redan är och kämpar emot. Jag omfamnar henne en sista gång och räcker ut efter Ingrid, som också får en kram.

Sedan lyfter Far upp mig på det smala fotsteget, där en hjälpende hand tar emot mig och vårt bagage. Jag vinkar hela tiden, även när vi går genom den smala gången och Far säger skämtsamt:

- Du kan vänta med att vinka till vi har hittat våra platser.

Han letar snabbt rätt på kupén, lägger resväskan på bagagehyllan och hjälper mig med att dra ner rutan. Jag ställer mig på sätet och Far håller ett stadigt tag i mig när jag hänger halvvägs ut och fortsätter mitt vinkade.

- Vi ses snart igen, viskar jag uppmuntrande när jag känner Mors hand över min kind.

I mitt inre är allting i uppror och jag har en sugande förnimmelse i mellangärdet. Jag vill ju inte åka, men jag vet samtidigt att kunskaper är nödvändigt. Tänk vilka upptäckter man kan göra med alla bokstäver. Bilda ord och meningar och skriva brev, precis som Ingrid. Men varför kan inte skolan ligga i Malmö? Det hade ju varit mycket enklare.

* * * *

Någonstans på vägen missar vi ett tåg och det är sent på kvällen när vi anländer till skolan. Taxin bromsar in, Far betalar och vi stiger ut. Han växlar några ord med en vakt, som sitter i en kur, grinden öppnas och går igen med en smäll, som får mig att hoppa till. Grusgångens knastrande ljud är tydliga i den stilla sommarkvällen och känslan av att vara inestängd smyger sig på. En klocka slår sina slag, doooong, doooong, doooong... elva gånger och ett otal odefinierbara känslor far genom min kropp.

- Klockan sitter högt uppe i ett torn på huvudbyggnaden, säger Far.

Ett torn, tänker jag. Mor brukar berätta om prinsessor och prinsar som bor på slott, omgiven av torn. Jag vet förstås inte riktigt vad ett slott är, men tar fram hennes beskrivning, som ligger lagrad i mitt minne. Stort och pampigt, med förgyllda salar. Kanske är det inte så farligt att bo i Stockholm i alla fall! Kanske jag till och med möter en prinsessa. Kungen och drottningen bor ju i Stockholm, så helt omöjligt är det inte.

Vi går uppför en lång nött stentrappa och min nyfikenhet är minst lika stor som min oro. Far rättar till mina kläder, innan han trycker på ringklockan. Signalen ekar i hallen innanför och det dröjer inte länge förrän det hörs hastiga steg. En nyckel vrids om, dörren öppnas och doften av rengöringsmedel och målning slår mot oss. Far presenterar oss och en kvinnoröst ber oss stiga på. Hon presenterar sig som tant Elsa, en av dem som tittar efter eleverna på fritiden, och Far ursäktar förseningen.

- Försenad, jaha. Ja, det är ju Guds vilja. Människan kan bara följa det han enrådigt bestämmer, svarar hon.

Fast hon pratar tyst, ekar rösten mellan väggarna och en kuslig förnimmelse smyger sig in i min kropp. Plötslig minns jag att även häxorna och de elaka trollen bor på slott. Jag ryser till och kramar Fars hand ännu hårdare.

- Och där har vi lilla Rune. Vi trodde nästan du hade glömt bort oss.

Tant Elsas röst låter förställt behaglig och instinktivt känner jag en motvilja när hon ber oss följa med. Jag håller ett stadigt grepp i Fars hand, medan vi går uppför några trapper och genom en lång korridor. Tant Elsa knackar på en dörr och djup mansröst ber oss stiga på.

I utrymmet luktar det cigarr och inestängt, inte alls som Fars kontor, som luktar läder, papper, maskiner och...riktigt kontor.

- Jaså, där har vi ju Rune.

Rektorn hälsar hjärtligt och ber oss ta plats. Far ursäktar ännu en gång att vi kommer så sent, men det verkar inte rektorn bry sig om. Det är ju sånt som sker, svarar han och beklagar sig över det förbannade SJ, som aldrig kan hålla tiderna.

- Här om dagen, då jag skulle åka till...

Han har en längre utläggning om alla missöden järnvägen har orsakat honom, innan han börjar berätta om skolan och dess rutiner.

- Målsättningen är att göra varje elev till en självständig individ, som klarar sig ute i det dagliga livet. Och än så länge har vi inte misslyckats.

Jag lyssnar med stora öron och grubblar över det som sägs. Hans ord låter som ljuva toner i mina öron och oron som finns inom mig dämpas en aning.

Tant Elsa kommer in och vi reser oss. Jag hittar snabbt Fars hand och håller fast när hon ber mig följa med. Du får inte gå nu, tänker jag. Du får inte gå.

- Vi har ett gästrum där din far skall övernatta. Han är här i morgon när du vaknar, säger hon inställsamt.

Far klappar mig lugnande på kinden och för att inte göra honom besviken, kapitulerar jag, släpper taget och följer mottvilligt med genom korridoren, fram till sovsalen.

På skolan finns det olika avdelningar för pojkar och flickor, samma gäller i klasserna, utom i de lägsta där jag skall gå.

Tant Elsa öppnar dörren och uppmanar mig att gå försiktigt, av hänsyn till dem andra barnen. Golvet knarrar lätt och det luktar avdunstningar i rummet, där snarkande ljud avlöser varandra. I ett nafs har hon plockat av mig kläderna och en stund senare ligger jag nerbäddad under en tjock filt.

Med en uppmaning om att hålla händerna ovanför täcket går tant Elsa mot dörren. Jag ligger stilla och följer hennes steg tills den stängs med ett litet klick. Ljudet av djupa andhämtningar tar över och min ängslan infinner sig åter. Undrar vad Far gör nu? Hoppas inte han reser utan att säga adjö.

- Vad heter du?

Rösten avbryter mina funderingar. Jag vrider huvudet åt vänster, där den kom ifrån och svarar:

- Rune. Och du?

- Tord... Tord Svensson.

Tystnaden lägger sig åter och jag önskar han ville fortsätta prata.

- Man vet aldrig med tant Elsa, viskar han plötsligen.

Tord, som också är helt blind, stiger försiktigt ur sängen och sätter sig på golvet, bredvid min säng. Hans fingrar trevar över mitt ansikte en stund, innan han viskande berättar att tant Elsa brukar låtsas stänga dörren och sedan stå och lurpassa.

- Och bryter någon mot reglerna kommer bestraffningen omedelbart och kontant, viskar han.

Vadå bestraffning? Jag känner ilningarna i ryggraden och undrar vad han menar?

- Dom små håren vid öronen är hennes favoritställe. Och hon säger alltid att det är Gud, inte hon, som straffar.

Visserligen har prästen i kyrkan berättat om synd och straff, men att tant Elsa skulle ha någonting med den saken att göra förstår jag inte.

Han drar fram en papplåda som står under sängen och förklarar att det är till mina privata grejer, såsom leksaker och dylikt.

- Och tänk på att det alltid skall vara ordning, annars...

Vi pratar en stund, sedan återvänder han till sin säng och stillheten erövrar åter rummet. Jag trycker nallen in till bröstet och försöker sova, men tårarna tränger på. Ensamheten känns skrämmande som aldrig förr och min kropp håller på att gå i små bitar. Tankarna flyr hem till Husie, vad gör Mor och Ingrid nu? Kanske sitter de och lyssnar på skivor som vi brukar göra. Eller kanske hjälper Mor Ingrid med skolarbetet. Ingrid är så duktig och kan allt, eller nästan allt. Oavsett vad jag frågar har hon alltid ett svar, eller så tar hon reda på det. Tänk om hon glömmet att hon har en bror, nu när det dröjer ända till jul innan vi ses igen.

© Jan Christensen